

Biografie absolwentów ocalone od zapomnienia

Dokładnie 176 lat temu, 14 kwietnia 1845 roku, otwarte zostało Królewskie Katolickie Gimnazjum w Ostrowie, czyli obecnie I Liceum Ogólnokształcące. Tego dnia tamtejsza społeczność obchodziła zawsze Święto Szkoły. Obecna sytuacja uniemożliwiła zorganizowanie uroczystości, podobnie zresztą, jak i jubileuszu 175-lecia placówki. Ukazało się jednak specjalne wydawnictwo.

Marek WEISS

Obchody jubileuszu najstarszej ostrowskiej szkoły, nad którymi patronat medialny objął Kurier Ostrowski, początkowo planowane były na kwiecień 2020 roku. Od tego czasu przenoszono je już trzykrotnie na późniejsze terminy. Obecnie przewiduje się ich organizację na przełomie września i października 2021 roku. Pandemia nie pokrzyżowała jednak planów wydawniczych. Do rąk czytelników trafił bowiem nadzwyczajny, jubileuszowy 18. tom Księgi Pamięci „Non Omnis Moriar”. Monumentalna, licząca ponad 400 stron publikacja to pamiętka nie tylko na 175-lecie szkoły, ale i na 25-lecie Stowarzyszenia Wychowanków „Alma Mater Ostroviensis”.

Zespół redakcyjny zebrał i uporządkował materiały biograficzne, zawarte w zeszytach 1-9 tej unikalnej serii. Wydane zostały w technice dostępnej w latach 90. ubiegłego stulecia, z dzisiejszego punktu widzenia - bardzo ubogiej. Znaczny wpływ na poziom poligraficzny tamtych pierwszych zeszytów miały skromne finanse, którymi dysponowało Stowarzyszenie. Dziś jego sytuacja ekonomiczna nie uległa jakiejś radykalnej zmianie, ale technika jest już zupełnie inna. W związku z tym postanowiono sięgnąć po materiały zgromadzone na przełomie wieków i przedstawić je ponownie w bardzo atrakcyjnej formie, w jednym wydawnictwie.

ZASŁUŻENI DLA SZKOŁY I OJCZYZNY

W pierwszych trzech zeszytach Księgi Pamięci zostało przedstawionych 45 biografów wybitnych wychowawców i wychowanków, z założycielami szkoły na czele - ks. Janem Kompałą i Wojciechem Lipskim. Od czwartego zeszytu uległa

Okładka najnowszego, jubileuszowego tomu Księgi Pamięci

zmianie formuła i kolejne wydania przybrały charakter tematyczny. Na początek opublikowano 128 biografów uczestników powstania wielkopolskiego. Zeszyt nr 5 był z kolei poświęcony 76 absolwentom - księżom, którym dane było zginąć w obozach koncentracyjnych i innych miejscach kaźni lub szczęśliwie przeżyć gehennę, płacąc za to uszczerbkiem na zdrowiu. Warto przypomnieć, że czterech z tych duchownych za swój heroizm podczas II wojny światowej zostało przez Kościół wyniesionych na ołtarze.

W zeszycie nr 6 Księgi Pamięci podano noty biograficzne 42 wychowanków zamordowanych na terenie Związku Sowieckiego - w Katyniu, Kozielsku, Miednoje, Ostaszkowie, Starobielsku... Następne wydanie poświęcono uczniom i absolwentom wywodzącym się z gimnazjalnych drużyn Związku Harcerstwa Polskiego, którzy w latach 1939-1945 zdali najtrudniejszy egzamin. Wielu przeżyło koszmar podwójnej okupacji, ponieważ z zakończeniem wojny nie zaprzestali działalności. Myśl tę kontynuowano

w kolejnym zeszycie, prezentującym wychowanków zaangażowanych w czasie okupacji w działalność Szarych Szeregów i biorących czynny udział w wyzwaniu Ostrowa w styczniu 1945 roku w ramach oddziałów „Ochotniczej Obrony Miasta”.

Wreszcie ostatni z zeszytów (nr 9) przypomniał fenomen tajnego nauczania w Ostrowie i powiecie. Znalazły się tam biografy 110 osób, które odważyły się być w latach okupacji nauczycielami. Ich wysiłek nie pozwolił na zatarcie wszelkich śladów polskiej państwowości oraz na wymazanie z pamięci świadomości narodowej. Zeszyt ten zawierał również sylwetki nauczycieli pierwszych lat powojennych.

12 SZYLDÓW I 27 DYREKTORÓW

Opracowanie tych zeszytów (1-9) wymagało dużego wysiłku i poświęcenia ze strony licznych osób, nie zawsze blisko związanych ze szkołą. Warto przypomnieć ich nazwiska: Krystian Nielacny, Henryk Kubera, Marian Sobczak, Andrzej Kornaszewski senior, Edward

Szperzyński, Jarosław Biernaczyk, Czesław Woś, Jadwiga Nielacna, Mariola Nielacna, Piotr Nielacny, Ilona Mędykowska, Stefan Piwoński, Krzysztof Maleszka, Tadeusz Stawik, Ireneusz Guziński. Owoc ich pracy możemy teraz podziwiać w jubileuszowym wydawnictwie, w którym zebrano zawartość wszystkich pierwszych dzieł wydawniczych Księgi Pamięci. Odnalezienie wśród setek biografów poszukiwanej osoby ułatwia alfabetyczny skorowidz.

Oprócz tego, w kolejnych rozdziałach przedstawiono historię Stowarzyszenia Wychowanków „Alma Mater Ostroviensis”. Powstało ono po przekształceniu Komitetu Organizacyjnego jubileuszu 150-lecia szkoły i w tej formie skupiło grono społecznie aktywnych absolwentów i sympatyków I LO. Z powodzeniem podjęli oni wiele inicjatyw. Osobne artykuły w najnowszym tomie przybliżają sylwetkę redaktora wiodącego Księg Pamięci dra Krystiana Nielacnego oraz osiągnięcia szkolnego klubu sportowego Venetia.

Dzięki wydawnictwu poznamy też wiele ciekawostek. Jak choćby tę, że na przestrzeni 176 lat placówka przy ulicy Gimnazjalnej nosiła aż dwanaście różnych nazw. Obecna brzmi: I Liceum Ogólnokształcące im. ks. Jana Kompały i Wojciecha Lipskiego w Ostrowie Wielkopolskim.

Taki sztyl wisi nad wejściem od 1994 roku, czyli od 27 lat. To trzeci pod względem długości taki okres, ale już za rok wyrównany zostanie „wynik” z początków istnienia szkoły, kiedy nosiła nazwę Królewskie Katolickie Gimnazjum w Ostrowie. Zdecydowanie najdłużej, bo przez 45 lat (1873-1918) oficjalna nazwa brzmiała Königliches Gymnasium zu Ostrowo. Od 1845 roku szkoła miała 27 dyrektorów. Tu rekordzistą jest dr Hubert Beckhaus (1873-1900). Od roku 2007 placówką kieruje dr Marek Lewicki, który pod tym względem jest czwarty w dziejach szkoły. ■